

Bouwhistorische verkenning

Foto uit 1981 (beeldbank Cultureel erfgoed)

Locatie; Willem Barentszstraat 19
Plaats; West-Terschelling
Monumentnummer; 35081
Status; Rijksmonument

Inhoudsopgave

1. Algemene gegevens
2. Inleiding
3. Uittreksel rijksarchief
4. Situatie
5. Stedebouwkundig ontstaangeschiedenis
6. Bouwgeschiedenis
7. Opname per gebouwdeel exterieur
8. Opname per gebouwdeel interieur
9. Waardestelling

1. Algemene gegevens;

Opdrachtgever;

Naam : dhr. [REDACTED]
Adres : [REDACTED]
Postcode : 8881 BS
Plaats : West-Terschelling
Telefoon : [REDACTED]
e-mail adres : [REDACTED]

Auteur;

Opgesteld door : W3 Architecten en Ingenieurs dhr. N.Hand
Adres : Wagengouw 12
Postcode : 1151 EG
Plaats : Broek in Waterland
Telefoon : [REDACTED]
e-mail adres : [REDACTED]

Object;

Monumentnummer : 35081
Status : Rijksmonument
Adres : Willem Barentszstraat 19
Plaats : West-Terschelling
Postcode : 8881 BP

Datum opname : 24-11-2022
Datum rapport : 09-05-2023

2. Inleiding;

In verband met voorgenomen verbouwingwerkzaamheden heeft er een visuele inspectie plaatsgevonden, Aan de hand van deze inspectie in combinatie met de overige verzamelde archiefstukken is een overzicht waardestelling gemaakt.

3.Uittreksel rijksarchief;

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Monumentnummer*: 35081

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 7 september 1965
Kadaster deel/nr: 82659/199

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*		
West-Terschelling		Terschelling		Fryslân		
Straat*	Nr*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Willem Barentszstraat	19		8881 BP	West-Terschelling		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kad. object*	Appartement	Grondperceel		
Terschelling	A			2649		

Rijksmonumentomschrijving**

Laag breed pand onder tentdak tegenover de Molenstraat gelegen. Vier vensters met zes ruiten.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Woningen en woningbouwcomplexen	Woonhuis(K)	

4.Situatie;

Het perceel bestaat uit meerdere adressen.te weten:

- 1.Willem Barentszstraat 19, postcode 8881 BP West-Terschelling
- 2.Dominees Glop 2, postcode 8881 BL West-Terschelling

Deze Willem Barentszstraat bevindt zich in de buurt [West-Terschelling](#), in de wijk [Wijk 00 West-Terschelling](#) en in de gemeente [Terschelling](#). Hieronder worden de kerngegevens van de buurt West-Terschelling beschreven.

De straat Willem Barentszstraat ligt in de plaats West-Terschelling, de gemeente Terschelling en de provincie Friesland. De Willem Barentszstraat omvat één postcode: 8881BP. Er staan 15 adressen geregistreerd in de straat, evenals een zelfde aantal huizen. De huizen in de straat Willem Barentszstraat hebben als gemiddelde bouwjaar 1900: ze zijn dus relatief oud. Het jongste huis in de straat is gebouwd in 1995. De oudste woning in de straat Willem Barentszstraat is 242 jaar oud en heeft als bouwjaar 1780. De gemiddelde oppervlakte van de huizen ligt op 94 vierkante meter - de woningen zijn er over het algemeen relatief klein. De grootste woning in de straat is 194 vierkante meter. In Willem Barentszstraat heeft het kleinste huis een oppervlakte van 34 vierkante meter. Dat is relatief klein.

Willem Barentszstraat 19 West-Terschelling

Pand

ID	0093100000214495
Status	Pand in gebruik
Bouwjaar	1850
Geconstateerd	Nee
Begindatum	08-09-2015
Documentdatum	08-09-2015
Documentnummer	AC 20150908
Mutatiedatum	08-09-2015

Verblijfsobject

ID	0093010000222115
Status	Verblijfsobject in gebruik
Gebruiksdoel	bijeenkomstfunctie
Oppervlakte	194 m2
Geconstateerd	Nee
Begindatum	12-02-2014
Documentdatum	12-02-2014
Documentnummer	AC 20140212

Mutatiedatum	12-02-2014
Gerelateerd hoofdadres	0093200000222114
Gerelateerd pand	0093100000214495
Locatie	x:143555.000, y:597040.000

Nummeraanduiding

ID	0093200000222114
Postcode	8881BP
Huisnummer	19
Huisletter	
Huisnummer toev.	
Status	Naamgeving uitgegeven
Type adresseerbaar object	Verblijfsobject
Geconstateerd	Nee
Begindatum	13-07-2010
Documentdatum	13-07-2010
Documentnummer	BW2010/OB 600
Mutatiedatum	11-10-2010
Gerelateerde openbareruimte	0093300000212309

Openbare Ruimte

ID	0093300000212309
Naam	Willem Barentszstraat
Status	Naamgeving uitgegeven
Geconstateerd	Nee
Begindatum	01-01-2010
Documentdatum	22-09-2009
Documentnummer	2009/67
Mutatiedatum	11-10-2010
Gerelateerde woonplaats	2625

Woonplaats

ID	2625
Naam	West-Terschelling
Status	Woonplaats aangewezen
Geconstateerd	Nee
Begindatum	01-01-2010
Documentdatum	22-09-2009
Documentnummer	2009/67
Mutatiedatum	11-10-2010

Bronhouder

ID	0093
Naam	Terschelling

Kadastrale kaart

Uw referentie: NHA

0 5 10 15 20 25m

<p>12345</p> <p>26</p> <p>Huisnummer</p> <p>Vastgestelde kadastrale grens</p> <p>Voorlopige kadastrale grens</p> <p>Administratieve kadastrale grens</p> <p>Betrouwings</p>	<p>Deze kaart is noordgericht</p> <p>Perceelnummer</p> <p>Schaal 1: 500</p> <p>Kadastrale gemeente: Terschelling</p> <p>Sectie: A</p> <p>Perceel: 2649</p> <p>Aan de uitdrukking kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend.</p> <p>De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankrecht.</p>	
---	---	--

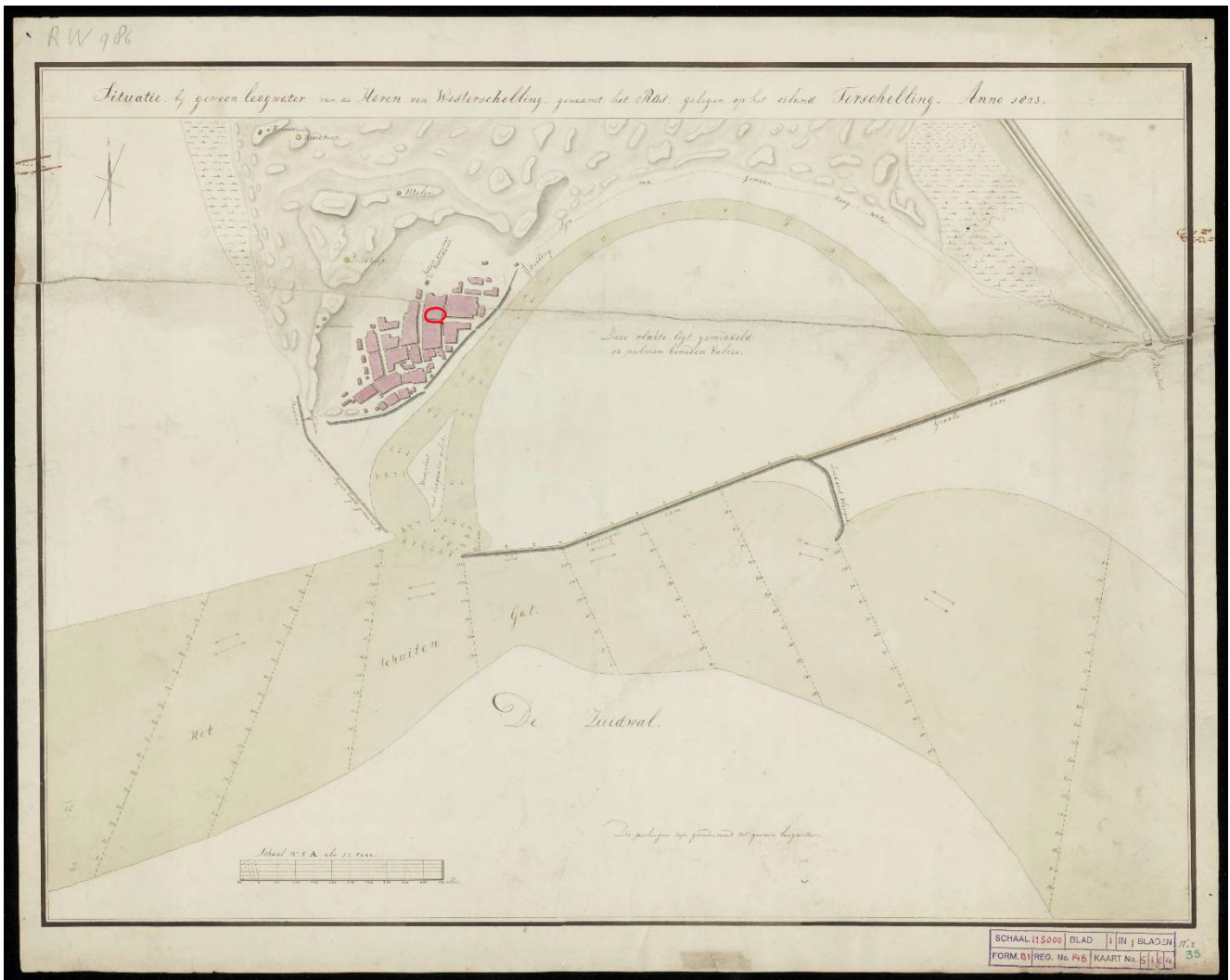
Voor een aanvullend uittreksel, geleverd op 10 december 2022
De bevoegdheid van het kadaster en de openbare registers

Afbeeldingen ©2022 Google, Afbeeldingen ©2022 Aardata International, Surveys, Masar Technologies, Kaartgegevens ©2022 10 m

Ruimtelijkeplannen.nl

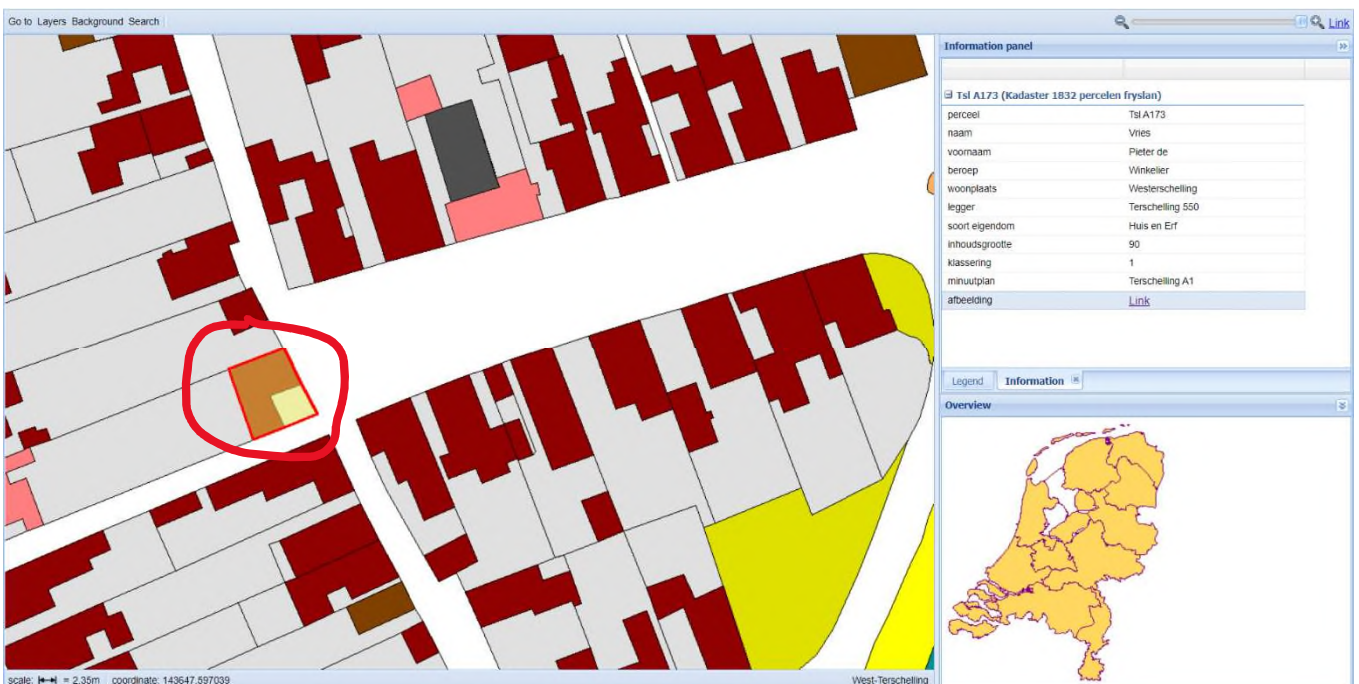

De haven van West-Terschelling. Situatie bij gewoon laag water van de haven van Westerschelling genaamd het Ras, gelegen op het eiland Terschelling, met het project ter verbetering van gemelde haven. 1823. Noord-Noord-Oost boven. De gedane peilingen bijgehouden tot 1841. 3 exemplaren.
Kleur. 48,5 x 62 cm. 47 x 63 cm. en 52 x 65,5 cm. P.J. Grinwis, 1823

Uittreksel kadastrale kaart. Uittreksel uit de kadastrale kaart van het dorp Westerschelling. N.B. Niet geheel eensluidend.

Kleur. 30 x 41 cm en 33,5 x 41 cm., 1800-1825

Uittreksel afkomstig HisGIS

5. Stedenbouwkundig ontstaangeschiedenis

Het dorp is in de twaalfde eeuw ontstaan op een zandplaat die een eeuw eerder met de rest van het eiland verheelde. De naam van het dorp (en van het hele eiland Terschelling) schijnt te zijn afgeleid van de naam die de zandplaat droeg, namelijk De Schelling. In de loop der jaren is de naam van het dorp geleidelijk veranderd. Achtereenvolgens zijn de namen Westeinde, West-Schelling, Westerschelling, West ter Schelling en West-Terschelling bekend. Ook is het dorp vroeger vernoemd geweest naar Sint Brandarius, de heilige van de branden. Bekend zijn namen als Sint Brandariusparochie en Sint-Brandariuskerke.

Nog in de zeventiende eeuw werd het dorp wel kortweg Brandaris genoemd, een naam die later gereserveerd werd voor de vuurtoren van het dorp.

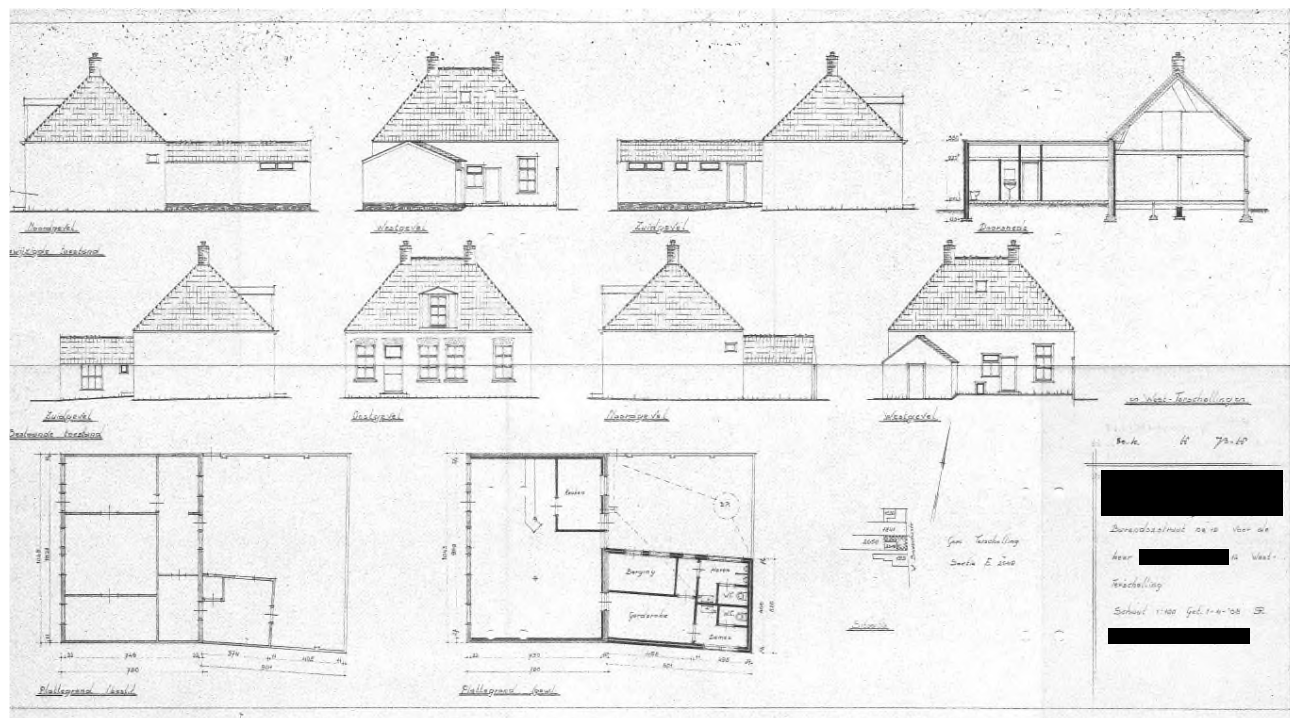
In 1666 is West-Terschelling, een rustoord voor zeelieden, tijdens de Tweede Engelse Oorlog, door een inval van de Engelse vloot vrijwel volledig platgebrand. Slechts dertig gebouwen bleven gespaard, waaronder de Brandaris en de Sint-Janskerk. De aanvoerder van de Engelse vloot, Robert Holmes, vermeldde "a town called Brandaris" verbrand te hebben.

West-Terschelling heeft jarenlang te lijden gehad van ernstige kusterosie. Door het verplaatsen van een slenk in noordelijke richting verdween tussen 1600 en 1800 een aanzienlijk deel van het duingebied ten oosten van het dorp in zee, en is ook bijna de helft van het dorp bezweken. Uiteindelijk is tussen 1780 en 1840 een stelsel van dammen aangelegd om de erosie te beteugelen.

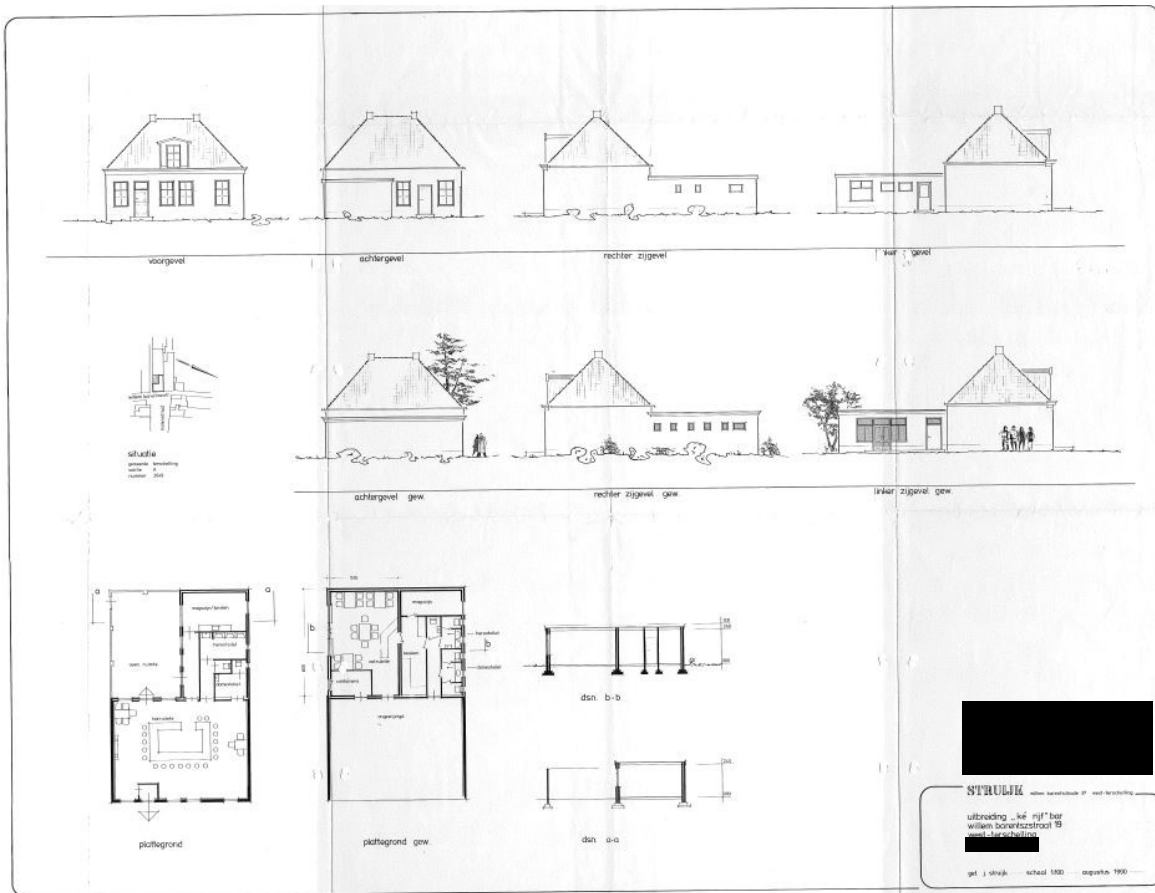
6. Bouwgeschiedenis;

Oorspronkelijke bouwjaar volgens de BAG is 1850

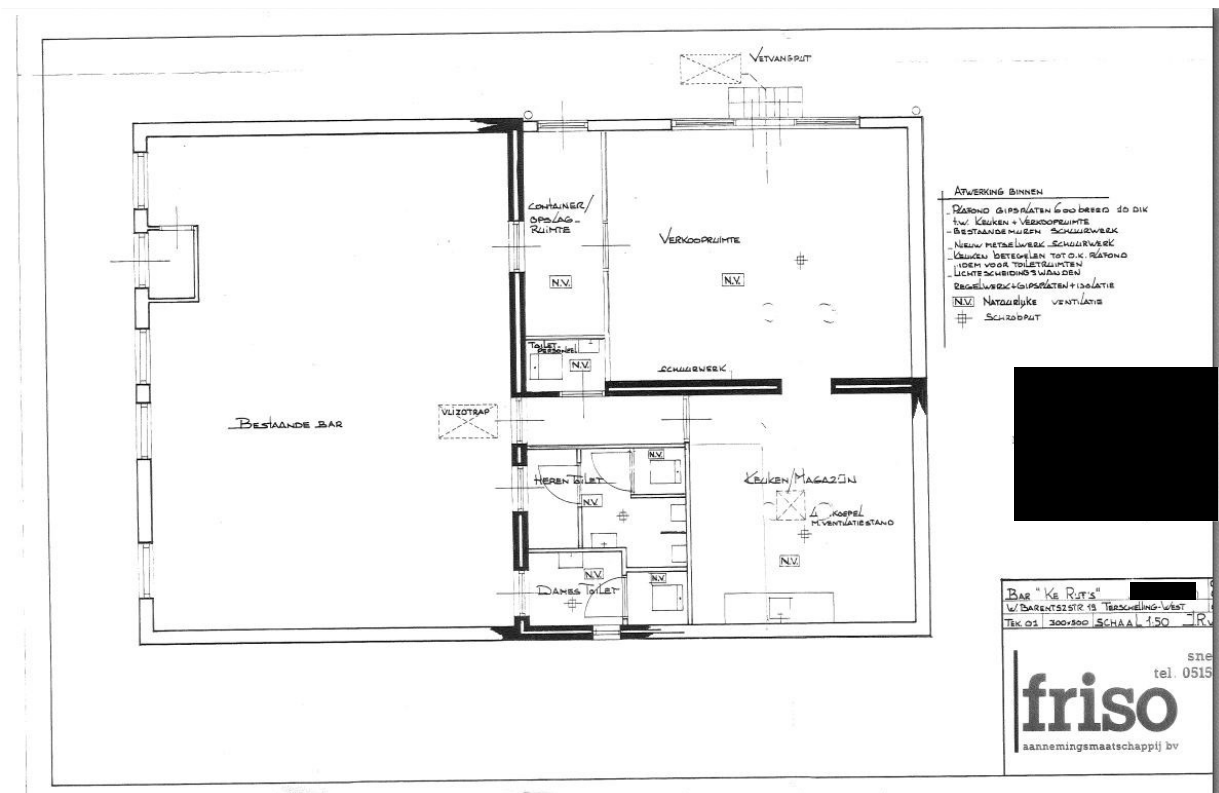
De oudste bekende tekening is van een verbouwing uit 01-04-1968

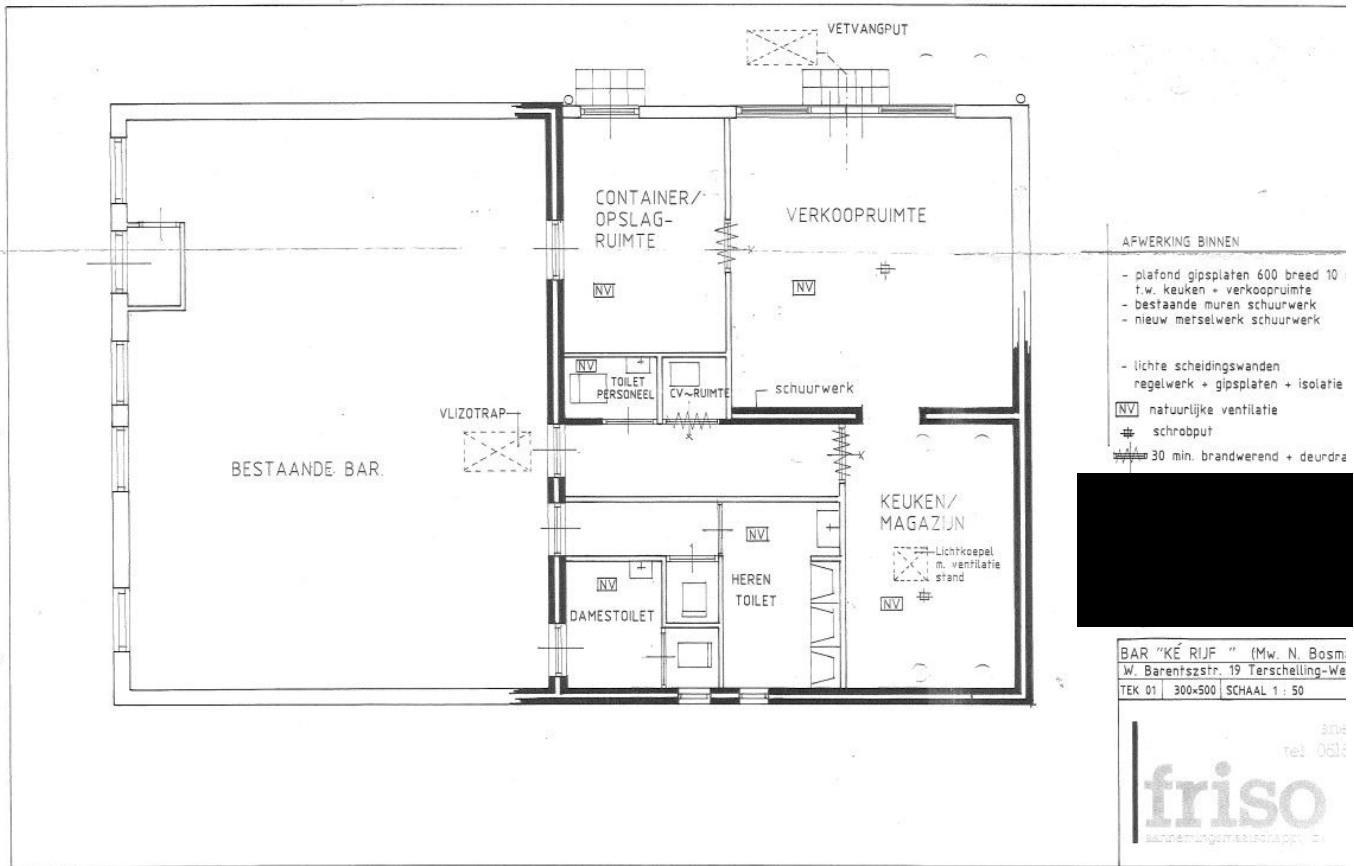
Tekening 1 verbouwing 01-04-1968

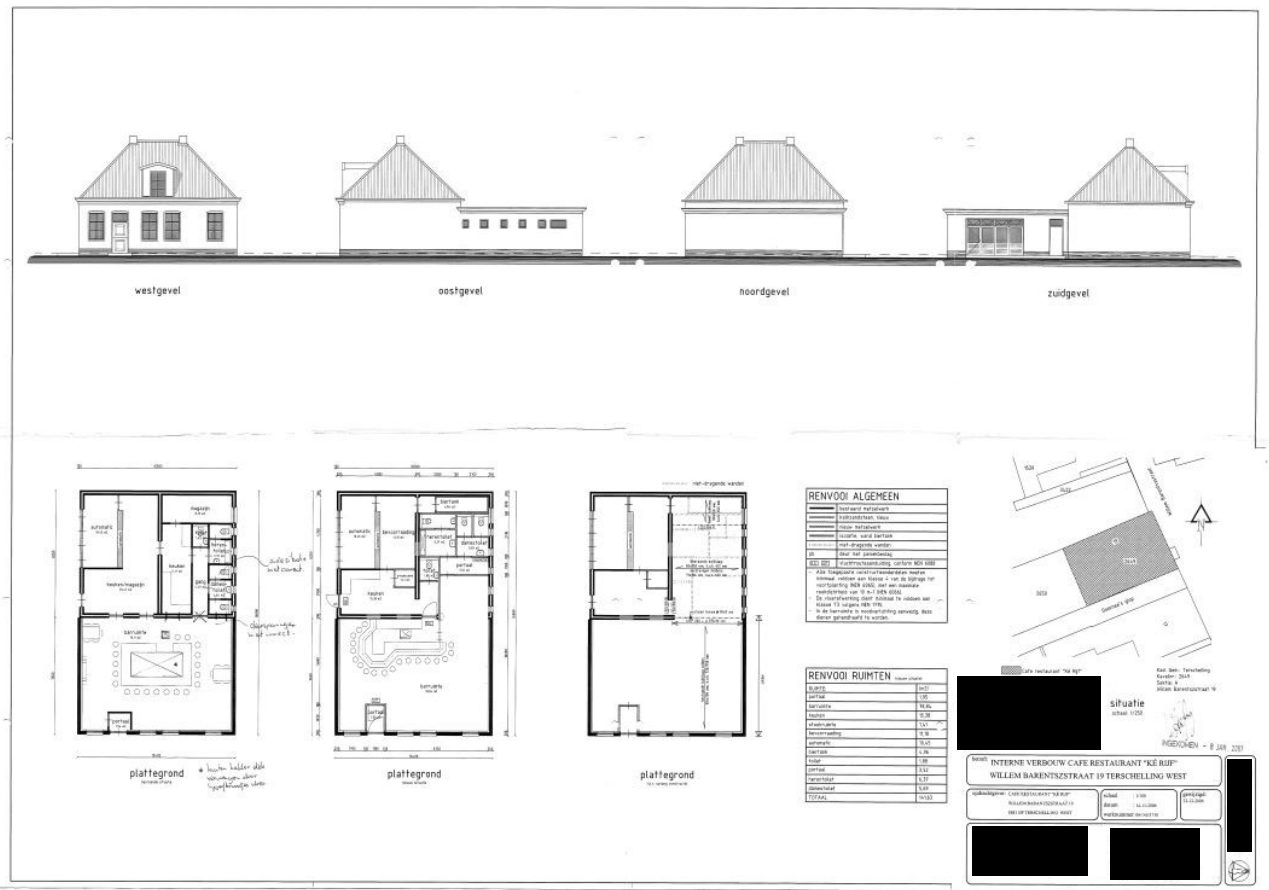
Tekening 2 verbouwing aug.1990

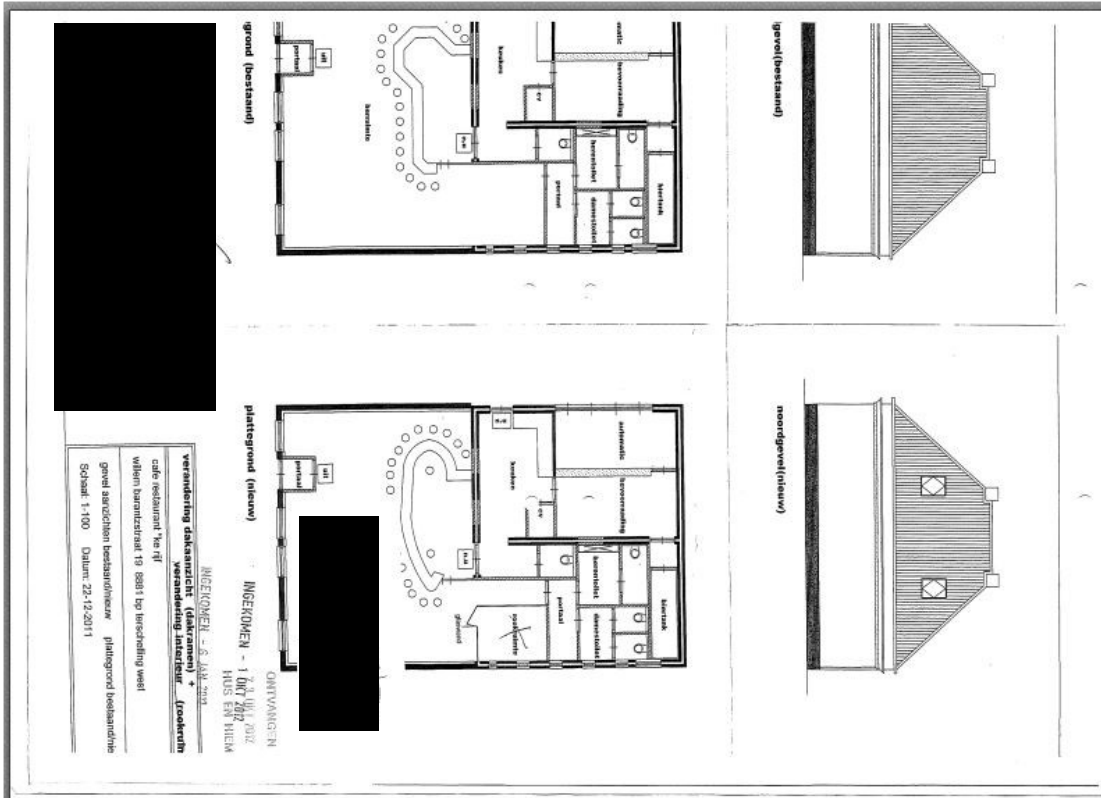
Tekening 3 verbouwing 20-01-1992

Tekening 4 verbouwing 04-05-1995

Tekening 5 verbouwing 22-12-2006

Tekening 5 verbouwing 22-12-2011

7. Opname per gebouwdeel exterieur.

Vorgevel (oost)

Het metselwerk is geheel origineel. Afmeting baksteen ca 220x44x101
Het metselwerk heeft een lagenmaat van 54mm. Voegwerk is vernieuwd en in goede staat.

Uithangbord voormalige bar.
Deze is reeds verwijderd

De vorm van het dakkapel lijkt origineel.
De rabatdelen zijn later aangebracht.

Detail goot voor- en zijgevel

Kozijnen voorgevel. Kozijnen zijn voorzien van een kraalprofilering.
Kozijnen zijn her en der gerenoveerd. Onderdorpels zijn geheel vervangen. Evenals de ramen.
Het is onduidelijk of de originele schuiframen hergebruikt zijn.
Deur lijkt origineel. Draairichting voordeur is veranderd tov foto voorblad.

Details kozijnen voorgevel

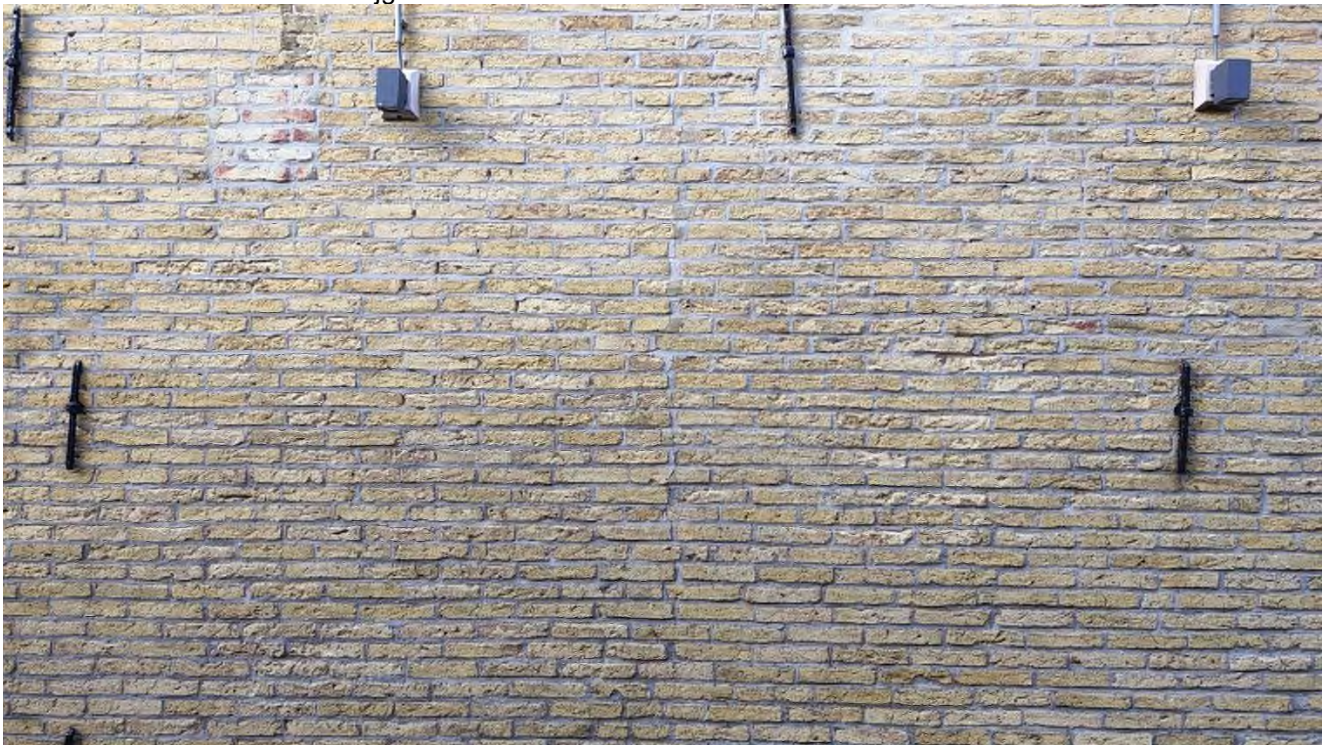

Linkerzijgevel (zuid)

Dichtgezette sparring met andere baksteen.
Dit lijkt dezelfde als binnenblad tussenmuur.

Gevulde scheur midden linkerzijgevel

Positie onderzoek fundering

Achtergevel (west)

Rechterzijgevel (noord)

Fragment rechterzijgevel. Rechtsboven dichtgezet raampje. (zie tekening 1)

Onderzoek fundering linkerzijgevel tpv overgang aanbouw

8. Opname per gebouwdeel interieur.

Kelder.

Er is een kleine kelder aanwezig. Het is onduidelijk of deze later is aangelegd.

Vloer boven kelder.

Metselwerktoog zit op dezelfde plaats als tussenwand aangegeven op tekening 1.
Dit was waarschijnlijk een dragende wand.

Foto richting voorgevel. Ondersteuning balklaag niet orgineel

Foto richting achter. Ondersteuning balklaag niet orgineel

Opbouw verdiepingvloer met houten g-en g delen 35mmx250mm
Tevens doorsnede niet originele onderslag balklaag.

Rechts de kop van een verrotte balk.

2 stuks balken welke zichtbaar en bereikbaar waren, zijn tpv oplegging met de voorgevel verrot.
Nader destructief onderzoek is nodig om de overige en strijkbalen te controleren.

Vaste voorzetramen tpv buitenkozijnen.

Voormalige achtergevel.

Voor zover is te zien bestaat het binnenblad uit hergebruikte originele bakstenen. (zie volgende pagina)
De gevelopeningen van tekening 1 zijn er grof ingezet.

Stukje zichtbaar metselwerk binnenblad met een oude baksteen en nieuwe specie.
Lijkt dezelfde steen als waar het raam in de rechterzijgevel, en sparing linkerzijgevel mee is dichtgezet.

Fragment kozijn in achtergevel

Aanzicht achtergevel aanbouw

Aanzicht toiletgroep aanbouw

Fragment doorbraak links

fragment doorbraak rechts

Huidige trap. Deze is van recente datum.

Verdieping met kapconstructie

Achterste dwarsbalk is bewerkt en wordt ondersteunt door houten paal.

Spantbenen en gordingen. Links bestaande sparing in verdiepingvloer tegen achtergevel

Dakkapel.

Borstwering/kozijn dakkapel

De muurplaten zijn niet overal meer origineel.

Hoek muurplaat linker-en voorgevel.Sparing tbv meterkast

Hoek muurplaat linker-en achtergevel en niet originele dakramen in achtergevel

Vernieuwde blokkelen tpv voorgevel

Muurplaat rechterzijgevel met achtergevel

9. Waardestelling

Een bouwhistorisch onderzoek is een middel om te komen tot een gefundeerde waardering van het pand. Deze waardering wordt in de richtlijnen voor Bouwhistorisch Onderzoek (2009) uitgedrukt aan de hand van een indeling in de onderstaande categorieën.:Zie hiervoor de waarderingstekening.

Categorie 1 - blauw: hoge monumentwaarde, van cruciaal belang voor de structuur en/of de betekenis van het object. Behoud is noodzakelijk.

Categorie 2 - groen: positieve monumentwaarde, van belang voor de structuur en/of de betekenis van het object. Behoud is wenselijk.

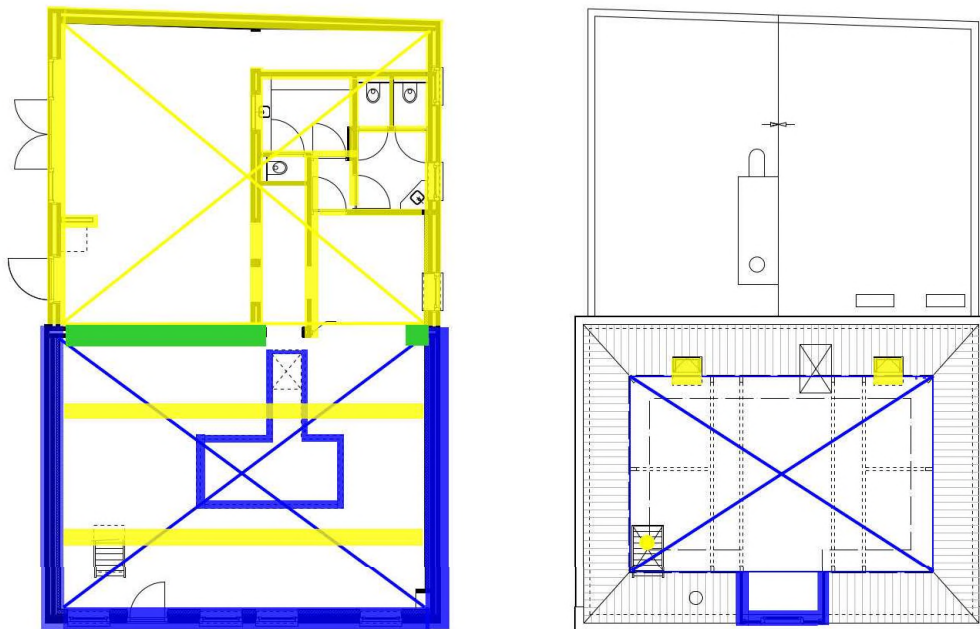
Categorie 3 - geel: indifferente monumentwaarde, van relatief weinig belang voor de structuur en/of betekenis van het object. Aangepaste vervanging is mogelijk.

Context/situatie: categorie 1

Het gebouw is een prominent pand, dat midden in een zichtlijn is gepositioneerd.

Beschouwend het contextuele belang heeft het gebouw een hoge monumentwaarde (categorie 1).

Waarderingstekening;

LEGENDA waardering

- hoge monumentwaarde (behoud noodzakelijk)
- positieve monumentwaarde (behoud wenselijk)
- indifferente monumentwaarde (aangepaste vervanging mogelijk)
- ⊗ plafdafwerking (3 categorieën)
- onderdeel (3 categorieën)